

[Door de Bijbel: Uitzending 797: Jesaja 45:1 t/m 46:13]

Jesaja 45 begint met Kores zoals het laatste hoofdstuk met hem sloot. Het is nogal ongelukkig dat het laatste vers van hoofdstuk 44 niet het eerste vers van dit hoofdstuk is, maar ik ben er zeker van dat je begrijpt dat hoofdstuk- en versindelingen door mensen werden gemaakt. Laat me eerst het laatste vers van hoofdstuk 44 herhalen: ***‘Die over Kores zegt: Hij is Mijn herder, en hij zal al Mijn welbehagen volbrengen, door tegen Jeruzalem te zeggen: Word gebouwd, en [tegen] de tempel: Word gegrondvest.’***

Kores werd bijna tweehonderd jaar voordat hij werd geboren, genoemd en geïdentificeerd. Ik meen dat daar verschillende redenen voor zijn:

-Allereerst was het voor identificatie. Toen Kores op het toneel verscheen, zou er geen misverstand zijn over wie Jesaja gesproken had. Ook zou hij de man zijn die verantwoordelijk was voor een besluit dat het volk Israël naar zijn land zou terugbrengen.

-Een andere reden dat Jesaja Kores bij name noemde door de openbaring van God, was opdat zijn exactheid zou worden gedemonstreerd. Indien over tweehonderd jaar Jesaja accuraat zou zijn over Kores, zou hij ook accuraat zijn in zijn profetie over Degene die uit een maagd werd geboren, Immanuel, God met ons, die zevenhonderd jaar later zou komen. De onderwezen Israëliet zouden voorbereid zijn op Christus' komst.

-Let er op dat God Kores Zijn herder noemt, en zegt dat hij zal doen wat God wil en Jeruzalem zal herbouwen. Denk er aan dat God Assyrië gebruikte om het noordelijke koninkrijk Israël in gevangenschap te voeren. Toen gebruikte Hij Babylon om Jeruzalem te verwoesten en het zuidelijke koninkrijk in ballingschap te voeren. De mannen die God gebruikte om dit te doen, waren slecht, en God oordeelde ze om wat ze gedaan hadden. Maar Kores is anders. Uiteindelijk voleindigden zowel Sanherib als Nebukadnezar Gods wil door Israël en Juda gevangen te nemen, maar Kores zal Gods welbehagen volvoeren, en dat is een beetje anders.

Jesaja 45 vers 1: ***‘Zo zegt de HEERE tegen Zijn gezalfde, tegen Kores, die Ik vastgrijp bij zijn rechterhand, om de volken vóór hem neer te werpen,***

en de lendenen van koningen zal Ik ontgorden; om deuren voor hem te openen, poorten zullen niet gesloten worden.' Dit is een opmerkelijke profetie. Kores kwam uit het oosten, uit Perzië. De ruïnen van zijn graftombe zijn gevonden in Iran. De meeste van de grote heersers van het verleden waren hoogmoedig en de meeste van hen waren leugenaars. Alles wat ze zeiden moet je met een korrel zout nemen. De verslagen die ze nalieten verheerlijkten hun grootheid (zo'n beetje wat ook veel moderne politici nalaten) en kunnen niet worden vertrouwd. Maar Kores was anders. Hij deed geen grote aanspraken; hij schepte niet op, en toch veroverde hij de wereld!

Let er ook op dat God hem Zijn gezalfde noemt, een titel die alleen op de Heere Jezus van toepassing is. Waarom gaf God zo'n titel aan Kores? Omdat hij de wil van God uitvoerde en de Israëlieten bevrijdde uit de gevangenschap en ze toestond terug te keren naar het beloofde Land. Ook moedigde hij de Israëlieten die niet terugkeerden aan om rijke giften aan goud, zilver en kostbare dingen mee te sturen met degenen die wel teruggingen. In dat opzicht was Kores een heidense messias voor Israël en een vage voorafschaduw van Degene die zou komen.

Jesaja 45 verzen 2 t/m 6: **'Zelf zal Ik voor u uit gaan, het oneffene zal Ik rechtmaken, bronzen deuren zal Ik openbreken, en ijzeren grendels stukbreken. En Ik zal u geven schatten die in het duister zijn, verborgen rijkdommen, opdat u zult weten dat Ik de HEERE ben, Die u bij uw naam roept, de God van Israël. Ter wille van Jakob, Mijn dienaar, Israël, Mijn uitverkorene, riep Ik u bij uw naam; Ik gaf u een erenaam, hoewel u Mij niet kende. Ik ben de HEERE, en niemand anders, buiten Mij is er geen God. Ik zal u omgorden, hoewel u Mij niet kende, opdat men zal weten, vanwaar de zon opkomt tot waar hij ondergaat, dat er buiten Mij niets is. Ik ben de HEERE, en niemand anders.'** God koos Kores voordat hij de HEERE kende. Het is redelijk te concluderen dat Kores de levende en ware God leerde kennen. In Ezra 1 vers 2 staat: **'Zo zegt Kores, de koning van Perzië: Alle koninkrijken van de aarde heeft de HEERE, de God van de hemel, aan mij gegeven, en Hij is het Die mij heeft opgedragen om een huis voor Hem te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda ligt.'**

Jesaja 45 verzen 7 en 8: ***'Ik formeer het licht en schep de duisternis, Ik maak de vrede en schep het onheil; Ik, de HEERE, doe al deze dingen. Druip, hemel van boven, en laten de wolken gerechtigheid uitgieten, laat de aarde zich openen. Laten de wolken heil voortbrengen, en laat de aarde tegelijk gerechtigheid doen opkomen. Ik, de HEERE, heb het geschapen.'*** Het zoroastrisme begon in Perzië. Het leert dat Mazda de god is van het licht. God zegt dat Hij licht schept en dat het geen god is. De Perzen kwamen heel dicht bij de waarheid. Velen hebben zich afgevraagd waarom ze één god vereerden te midden van afgoderij. Wel, je moet je herinneren dat ze in contact kwamen met het volk Israël, en Israël was een getuige voor de wereld. In het zoroastrisme was de duisternis Ahriman, de god van het kwaad. God neemt ook de verantwoordelijkheid voor het scheppen van het duister.

Formeel genomen bevatten de gelezen verzen een profetie gericht tot Kores, de latere Perzische koning Kores. Maar feitelijk worden de woorden niet in de eerste plaats tot koning Kores gesproken, maar als het ware, over zijn hoofd heen, tot de Israëlieten. De profeet maakt hun duidelijk dat en hoe, de machtige God, die van Israël houdt en heel de aarde bestuurt, zal ingrijpen en herstel zal brengen. Er zijn in de dagen van Jesaja dan wel grootmachten die Jeruzalem bedreigen en het mag zelfs zo zijn dat de Babyloniërs het volk in ballingschap zullen wegvoeren (Jes.39:5-7), maar op Zijn tijd zal de HEERE de heidense koning Kores aanstellen die als werktuig in Zijn hand deze grootmachten aan zich zal onderwerpen en Jeruzalem en de tempel zal herstellen (Jes.44:28). Daar mag Israël op vertrouwen.

Jesaja 45 verzen 9 t/m 13: ***'Wee hem die het tegen zijn Formeerder opneemt – een potscherf tussen aarden scherven. Zal het leem soms tegen zijn formeerder zeggen: Wat maakt u? Of zal uw werk zeggen: Hij heeft geen handen? Wee hem die tegen zijn vader zegt: Wat verwekt u? Of tegen diens vrouw: Wat baart u? Zo zegt de HEERE, de Heilige van Israël, zijn Formeerder: Zij hebben Mij naar de toekomstige dingen gevraagd, aangaande Mijn kinderen – zou u Mij bevel geven aangaande het werk van Mijn handen? Ik heb de aarde gemaakt en Ik heb de mens daarop geschapen. Ik ben het, Mijn handen hebben de hemel uitgespannen***

en aan heel zijn sterrenleger geef Ik Mijn bevelen. Ik heb Kores doen opstaan in gerechtigheid, en al zijn wegen zal Ik rechtmaken. Hij zal Mijn stad bouwen en hij zal Mijn ballingen vrijlaten, zonder betaling en zonder geschenk, zegt de HEERE van de legermachten.' Waarom tegen God strijden? Je gaat dat toch verliezen. De Grieken hadden een spreuk die ongeveer zo luidde: De dobbelsteen van de goden is verzwaard. Dat is ongeveer wat God zegt in Zijn Woord. Gok niet met God, omdat Hij, als Hij de dobbelstenen rolt, precies weet hoe deze komen te liggen, een mens niet.

De HEERE heeft de aarde gemaakt en de mensen die erop wonen. Hoe kan een mens Hem dan bevelen geven? Het beeld van de klei of pot die op ongepaste wijze de pottenbakker ter verantwoording roept, wordt ook door de apostel Paulus aangehaald (Rom.9:20). De context waarin dat gebeurt, is vergelijkbaar: Paulus' denkbeeldige gesprekspartner trekt Gods plan met Israël en daarmee Zijn trouw aan de beloften aan Abraham in twijfel. Maar, net als Jesaja, maakt Paulus in zijn betoog in Romeinen 9 t/m 11 duidelijk dat de HEERE vrij en soeverein is in Zijn handelen. Hij zal wel degelijk verlossing schenken, ook al doet Hij dat op een manier die mensen nooit zouden bedenken.

Jesaja 45 verzen 14 t/m 17: **'Zo zegt de HEERE: De arbeidsopbrengst van de Egyptenaren en de koophandel van de Cusjieten, en de Sabeeërs, mannen van grote lengte, zullen naar u overgaan en zullen van u zijn. Zij zullen u navolgen, in boeien zullen zij overkomen en voor u zullen zij zich buigen, zij zullen u smeken en zeggen: Voorzeker, God is bij u, en niemand anders; er is geen andere God. Voorwaar, U bent een God Die Zich verborgen houdt, de God van Israël, de Heiland. Zij allen zullen beschaamd en ook te schande worden, tezamen zullen zij met smaad weggaan, de makers van afgodsbeelden. Israël echter wordt door de HEERE verlost: een eeuwige verlossing. U zult niet beschaamd en niet te schande worden, voor eeuwig niet, nooit!'** Hier begint een nieuwe profetie. De erkenning van de genoemde volken laat zien hoe vergeefs hun vertrouwen op hun eigen goden is geweest. Wie afgoden aanbidden, zullen beschaamd

staan, vernederd worden en omgeven door smaad. Maar Israël wordt verlost door de HEERE met een eeuwige verlossing (vs.17).

De belijdenis van de volken die komen, wordt in het NT aangehaald met betrekking tot ongelovigen, die in de christelijke gemeente tot inkeer komen en erkennen dat de HEERE waarlijk in de gemeente van Jezus Christus aanwezig is (1Kor.14:25; Openb.3:9).

Jesaja 45 verzen 18 t/m 22: ***'Want zo zegt de HEERE, Die de hemel geschapen heeft, die God Die de aarde geformeerd en haar gemaakt heeft. Hij heeft haar gegrondvest, Hij heeft haar niet geschapen opdat zij woest zou zijn, maar Hij heeft haar geformeerd opdat men erop zou wonen: Ik ben de HEERE, en niemand anders. Ik heb niet in het verborgene gesproken, in een duistere plaats op aarde. Ik heb tegen het nageslacht van Jakob niet gezegd: Zoek Mij tevergeefs. Ik ben de HEERE, Die gerechtigheid spreekt, Die bekendmaakt wat billijk is. Verzamel u, kom, treed tezamen naar voren, u die bent ontkomen aan de heidenvolken. Zij weten niets, zij die hun houten beelden ronddragen, of een god aanbidden die niet verlossen kan. Maak bekend en breng naar voren, ja, beraadslaag samen: Wie heeft dit van oudsher doen horen? Wie heeft dat van toen af bekendgemaakt? Ben Ik het niet, de HEERE? Buiten Mij is er geen andere God, een rechtvaardig God, een Heiland; er is niemand behalve Ik. Wend u tot Mij, word behouden, alle einden der aarde, want Ik ben God en niemand anders.'*** De HEERE spreekt opnieuw. Daarbij openbaart Hij zich allereerst als Schepper. Hij wil Zich laten kennen. De volken mogen dan wel denken dat de HEERE een verborgen God is, maar het tegendeel blijkt het geval te zijn.

Jesaja 45 verzen 23 t/m 25: ***'Ik heb gezworen bij Mijzelf – uit Mijn mond is in gerechtigheid een woord uitgegaan en het zal niet terugkeren – dat voor Mij elke knie zich zal buigen, elke tong bij Mij zal zweren. Voorzeker, in de HEERE – zal men van Mij zeggen – zijn rechtvaardige daden en kracht, tot Hem zal men komen. Maar zij zullen beschaamd worden, allen die tegen Hem in woede ontstoken zijn. Echter in de HEERE zal gerecht-***

vaardigd worden en zich beroemen heel het nageslacht van Israël.’ In het NT wordt de belijdenis uit vers 23 toegepast op Jezus Christus, voor wie elke knie zich zal buigen en van wie elke tong zal belijden dat Hij Heere is (Fil.2:10-11). Daarmee wordt gezegd dat de Heere Jezus volkomen deelt in de erkenning en aanbidding van de ene ware God.

Jesaja 46 verzen 1 t/m 7: ***‘Bel is gekromd, Nebo neergebogen, hun afgodsbeelden zijn geworden voor de dieren en voor de beesten; uw opgeladen pakken zijn een last voor de vermoeide dieren. Tezamen zijn ze neergebogen, gekromd. Ze hebben de last niet kunnen redden, maar zijn zelf in gevangenschap gegaan. Luister naar Mij, huis van Jakob, en heel het overblijfsel van het huis van Israël, u, die door Mij gedragen bent vanaf de moederschoot, gedragen vanaf de baarmoeder. Tot uw ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot uw grijsheid toe zal Ik u dragen; Ik heb het gedaan en Ik zal u opnemen, Ik zal dragen en redden. Met wie wilt u Mij vergelijken en met wie op één lijn stellen? Met wie wilt u Mij meten, dat wij elkaars gelijken zouden zijn? Zij schudden goud uit hun beurs en wegen zilver op een weegschaal. Zij huren een edelsmid, en die maakt er een god van. Zij knielen, ook buigen zij zich ervoor neer. Zij nemen hem op de schouder, zij dragen hem en zetten hem op zijn plaats. Daar staat hij en van zijn plaats wijkt hij niet. Ja, roept iemand tot hem, hij antwoordt niet, hij verlost hem niet uit zijn benauwdheid.’*** De polemiekt tegen de afgoden was tot nu toe vrij algemeen gericht tegen alle soorten godenbeelden van hout, metaal of steen.

In de voorgaande verzen kwam dit tot een hoogtepunt in de erkenning van de HEERE door heel de wereld. De polemiekt wordt in Jesaja 46 toegespitst op twee van de belangrijkste goden van Babel. De profetie dat alle knie zich voor de HEERE zal buigen (Jes.45:23) strekt zich ook uit tot de goden van Babel, de goden van het volk dat de Israëlieten in ballingschap zal voeren (Jes.39:5-7). Zij zullen uiteindelijk zelf als ballingen worden weggevoerd.

In het licht van dit toekomstbeeld richt de HEERE zich tot alle Israëlieten, Hij roept hen op om te luisteren (vs.3). De HEERE herinnert hen eraan hoe Hij het volk heeft gedragen vanaf de moederschoot, hoe Hij het heeft opgetild

vanuit de baarmoeder. Het beeld geeft uitdrukking aan de sterke liefde en zorg van de HEERE voor Zijn volk, die te vergelijken is met de liefde van een vader en moeder voor hun kind. Niet alleen in het verleden heeft de HEERE het volk gedragen, tot in de hoogste ouderdom, tot de grijze haren toe, zal Hij voor hen blijven zorgen (vs.4). Wat een contrast met de goden van Babel, die moeten zelf worden gedragen. Een god die zelf gedragen moet worden, kan geen redding geven (vs.7). Maar de HEERE is de God die Zelf draagt en daarom kan Hij ook verlossen.

Jesaja 46 verzen 8 t/m 13: ***‘Denk hieraan en wees flink; neem het weer ter harte, overtreders. Denk aan de dingen van vroeger, van oude tijden af, dat Ik God ben en niemand anders. Ik ben God, en er is er geen als Ik, Die vanaf het begin verkondigt wat het einde zal zijn, van oudsher de dingen die nog niet plaatsgevonden hebben; Die zegt: Mijn raadsbesluit houdt stand en Ik zal al Mijn welbehagen doen; Die een roofvogel roept uit het oosten, een man van Mijn raad uit een ver land. Ja, Ik heb gesproken, Ik zal het ook doen komen; Ik heb het geformeerd, Ik zal het ook doen. Luister naar Mij, onbuigzamen van hart, u die ver bent van gerechtigheid: Ik breng Mijn gerechtigheid nabij, zij zal niet ver zijn, en Mijn heil zal niet uitblijven, maar Ik zal heil geven in Sion, aan Israël Mijn luister.’***

In Christus biedt de HEERE ook ons verlossing aan. Zeker, er is hoop voor Israël, maar ook voor jou en mij!

Bij de productie van het programma 'Door de Bijbel' is dankbaar gebruik gemaakt van de StudieBijbel van het Centrum voor Bijbelonderzoek. De StudieBijbel Online werd gebruikt voor research en wordt ook met toestemming regelmatig geciteerd. Meer informatie vindt u op www.studiebijbel.nl. Wij raden een abonnement op de StudieBijbel app aan, als u nog dieper op de Bijbel wilt ingaan.

Tenzij anders vermeld, komen De Bijbelpassages, gebruikt bij de productie van het programma 'Door de Bijbel', met toestemming van uitgeverij Jongbloed, uit de Herziene Statenvertaling. Meer informatie: www.herzienestatenvertaling.nl